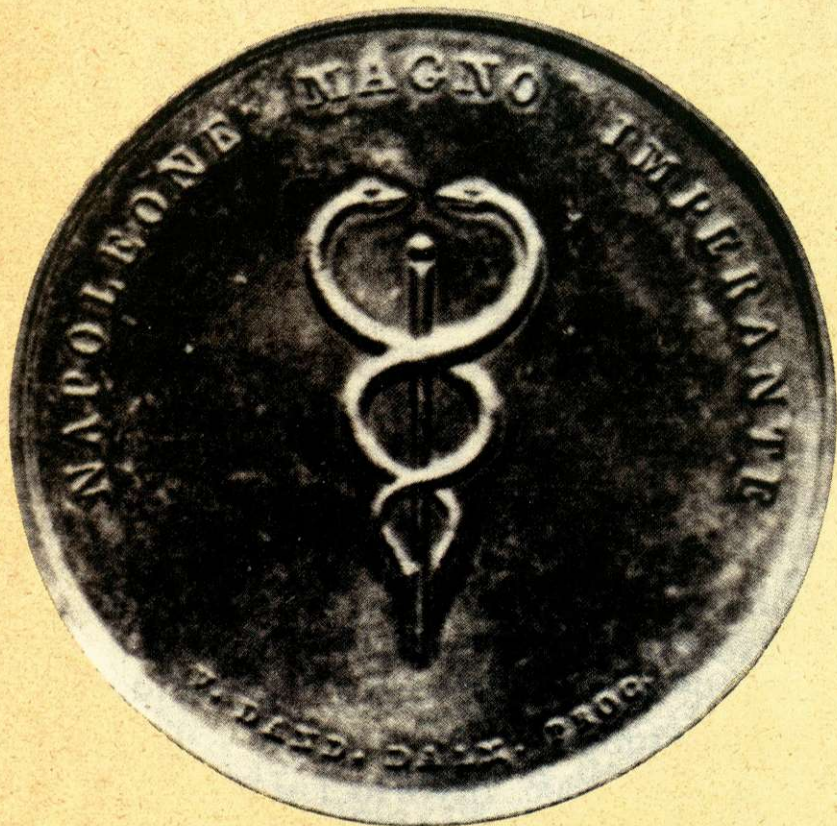

*Stoljeće zadarskog zdravstva
u knjigama Znanstvene knjižnice
1806.-1906.*

10130629044
BIBL 110316095

1013

**STOLJEĆE ZADARSKOG ZDRAVSTVA
U KNJIGAMA ZNANSTVENE KNJIŽNICE**

1806.-1906.

Izložbena dvorana Znanstvene knjižnice, 7. travnja-14. travnja 2010.

katalog

Zadar, 2010.

302502
Kuc. B 22142 1

KNJIŽNO BLAGO ZNANSTVENE KNJIŽNICE ZADAR
katalog 13

Nakladnik: Znanstvena knjižnica Zadar
Za nakladnika: mr. sc. Miro Grubić
Odabir građe i postav izložbe: Mihaela Šimat
Izrada kazala: Mihaela Šimat
Likovno oblikovanje: Darko Markač
Grafička priprema: Igor Čolak
Naklada: 200 primjeraka
Tisak: Grafotehna, Zadar

Izložba je priređena u suradnji s Timom za zdravlje Zadarske županije povodom Svjetskog dana zdravlja.

Ilustracije na prednjem i zadnjem omotnom listu preuzete iz: Stota obljetnica Pokrajinske bolnice u Zadru: 1887.-1987. / glavni urednik Josip Dujella. Zadar, 1987.

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Znanstvena knjižnica Zadar

UDK 61(497.5 Zadar)"1806/1906"(083.824)
027.021(497.5 Zadar):61"1806/1906"

ZNANSTVENA knjižnica (Zadar)

Stoljeće zadarskog zdravstva u knjigama
Znanstvene knjižnice : 1806. - 1906. : katalog izložbe,
Izložbena dvorana Znanstvene knjižnice, 7. travnja - 14.
travnja 2010. / <odabir građe i postav izložbe, izrada
kazala Mihaela Šimat>. - Zadar : Znanstvena knjižnica,
2010. - 50 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Knjižno blago
Znanstvene knjižnice Zadar ; katalog 13)

Str. 3-14: Proslov / Mirko Jamnicki Dojmi. -
Kazalo.

ISBN 978-953-7256-12-8

130629044

1 80
2010

PROSLOV

*„Povijest se ne bavi prošlošću; prošlost
ne postoji, to je nešto što je nestalo zauvijek.
Povijest se bavi tragovima prošlosti u današnjosti...“*
Mirko Dražen Grmek

Izložba „Stoljeće zadarskog zdravstva u knjigama Znanstvene knjižnice od 1806. do 1906.“, zorno prikazuje što je u rasponu od samo jednog stoljeća od obilja bibliotečne građe tiskano u oblasti zdravstva i tako postalo dijelom bogatog fonda Znanstvene knjižnice.

Zadar nije bio samo grad u koji su nove medicinske spoznaje i otkrića brzo prispijevali i nalazili svoju praktičnu primjenu, već je i u pisanim medicinskim tragovima više manje korespondirao s dosezima moderne medicine. Iznimno vrijedne i rasponom tema raznovrsne medicinske publikacije objavljuju se ponajprije u inozemstvu (Italija, Austrija, Njemačka, Francuska), ali i u Zadru. Nekom sudbinskom centripetalnom silom mnoge od tih knjiga i publikacija sjedinjuju se u knjižnici njezina utemeljitelja Alessandra Paravije, koja će brojnim donacijama jednoga dana prerasti u impozantnu zadarsku Znanstvenu knjižnicu. Ne treba ni spominjati kako je od vrijednih medicinskih knjiga u Znanstvenoj knjižnici pohranjeno desetak raznih izdanja Hipokratova djela, zatim djela Galena, Celza, Baglivija, a od rariteta iz naše medicinske povijesti Pavićev prijevod salernitanskih regula, Bartulovićeve *Različite likarije*, Pujatijev traktat o *neretljanskoj bolesti* i brojna druga.

Ovdje predstavljena građa obuhvaća 90-tak katalogiziranih tiskanih izložaka.

U tih stotinu godina, u Zadru je objavljeno nekoliko desetaka stručnih medicinskih djela (knjige, knjižice i brošure) čiji su autori bili istaknuti liječnici, javnozdravstveni djelatnici, profesori na europskim sveučilištima i zdravstveni administratori. Neki od njih referentne su točke ne samo zadarskog zdravstva i medicine, već i cijele pokrajine Dalmacije, poput primjerice Nikole Lalića, Jakova

Gjivanovića, Ante Kuzmanića, Wilhelma Menisa, Ivana Borzattija, Emanuela Luxarda, Horacija i Nikole Pinellija. Još šire, europske domete dosegno je Božo Peričić koji je svojom erudicijom, svestranošću, inovativnošću i iznimnim zdravstvenim aktivizmom obilježio epohu dalmatinske medicine na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće. Također je, uglavnom od strane sanitarnog magistrata i namjesništva, a po naredbama Ministarstva unutarnjih poslova iz Beča, objavljen znatan broj sanitetskih odluka, naputaka, statuta, uredbi i promulgacija koji su se odnosili na stroge zaštitne mjere od zaraznih bolesti (kuga, kolera, malarija, bjesnoća, tuberkuloza) organizaciju zdravstvene službe, provođenje javnozdravstvenih mjera, statutarnih odluka i regula raznih zdravstvenih ustanova, tijela ili udruga.

Društveno-političke prilike u Zadru i Dalmaciji

Treba imati na umu kako je u tih stotinu godina Zadar, tada glavni grad pokrajine Dalmacije, najprije potpao pod kratkotrajnu francusku vlast /1806.-1813./, a potom, po drugi put, ponovno pod vlast Austrije. U tom periodu grad je tiskarski i nakladnički iznimno aktivan, pa je nekoliko poznatih zadarskih tiskara nerijetko objavljivalo i tematiku s područja zdravstva (Braća Battara, Vitaliani, Artale, Janković, Schönfeld i dr.). Premda sva izložena i katalogizirana djela nisu tiskana u Zadru, njihova množina bjelodano govori o ažurnosti kojom su se novine iz oblasti zdravstvene problematike pratile u Zadru i Dalmaciji.

Kratkotrajna francuska vlast u svakom je pogledu bila naprednija i agilnija, pa je tako znatno unaprijedila i zdravstvene prilike, donijela nove zdravstvene reforme. U to vrijeme generalni providur za Dalmaciju bio je Vincenzo Dandolo, i sam zdravstveni djelatnik, po obrazovanju ljekarnik. Pod njegovom palicom civilna uprava u Dalmaciji pokazala je izvrsnu organiziranost i zavidnu aktivnost. Osnovao je Središnju zdravstvenu komisiju u Zadru koja je primala izvješća od podređenih

komisija u manjim mjestima i tako stjecala uvid u stanje općih zdravstvenih prilika, pobola i pomora te predlagala mjere koje bi trebalo poduzeti. U najveće zasluge ubraja mu se osnivanje Centralne škole u Zadru — koja nosi atribut prvog medicinskog fakulteta na našim prostorima, kao i Kirurške škole u Trogiru. Na ovoj se izložbi mogu vidjeti dva njegova tiskana uputstva koja se odnose na općinske liječnike te *Zakon o cijepljenju protiv boginja*, koji je bio temeljem provođenja sustavnog cijepljenja protiv velikih boginja. Vakcinacija se provodila pod nadzorom dr. Ambroza Caribonija, a u zadarskom je distriktu tijekom godine 1806. i 1807. cijepljeno 7450 osoba!

Za razliku od francuske, austrijska je uprava bila konzervativna. Zadar, kao glavni grad Dalmacije, bio je središte pokrajinske javno-zdravstvene organizacije. Pokrajina je bila podijeljena na četiri oblasti: zadarsku, splitsku, dubrovačku i kotorsku. Svaka se oblast dijelila u distrikte. Šef zdravstva u pokrajini bio je protomedik sa sjedištem u Zadru. Pokrajina je imala ukupno 6 bolnica, 24 ljekarne, od čega 3 u Zadru. Postojala je i vojna sanitarna organizacija također sa sjedištem u Zadru, a u svojim je garnizonima imala desetak liječnika. U Zadru je stolovala još jedna važna institucija: Pomorski sanitarni magistrat čija je glavna funkcija bila nadziranje epidemiološke situacije u pokrajini. Magistratu su bile podređene oblasne, distriktne i općinske sanitarne deputacije (odbori), a njihova je osnovna zadaća bila nadzirati kretanje zaraznih bolesti. U slučaju da se pojavi opasnost od neke pošasti (kuga, kolera) na graničnim mjestima, tzv. raštelima, zaustavljan je ili ograničavan promet i uspostavljala se karantena (kontumac).

Povijesno-medicinski kontekst

Presudna otkrića u medicini koja za dalji razvoj profilakse i terapije znače kopernikanski obrat, objelodanjena su tek u drugoj polovini ili pred kraj XIX. stoljeća, pa u tom kontekstu treba i procjenjivati razinu medicinskih spoznaja koje iznose autori

u svojim djelima ili se ona nalaze u tiskanim uputstvima u borbi protiv zaraznih bolesti.

Cijelo XIX. stoljeće obilježeno je velikim otkrićima u medicini i na drugim područjima znanosti: kemiji, biologiji i fizici - koje su poduprle i ubrzale razvitak moderne medicine. Louis Pasteur prvi je eksperimentalno dokazao da su mikroorganizmi doista uzročnici brojnih bolesti i tako udario temelje moderne teorije o zaraznim bolestima. Robert Koch svojim izvanrednim otkrićima (bacil tuberkuloze 1882., vibrio cholere 1883., usavršavanje kultura za uzgoj bakterija) dopunjava Pasteurova epohalna otkrića. Utrt je put modernoj medicini i suvremenoj učinkovitoj profilaksi i terapiji zaraznih bolesti.

Publikacije istaknutih liječnika i kulturnih djelatnika

Ante Kuzmanić, magistar primaljstva i kirurgije, jedna od stožernih osoba hrvatskog narodnog preporoda (pokretač *Zore Dalmatinske*), dugogodišnji profesor na Primaljskom učilištu u Zadru, godine 1875. tiska jedan od prvih udžbenika za primalje na hrvatskom jeziku *Šestdeset učenjah za primalje iz primaljstva*. Udžbenik je opskrbljen brojnim ilustracijama, a budući da je i sam autor nailazio na brojne terminološke prepreke, na kraju udžbenika, na 48 stranica priložio je "Mali ričnik likarskog nazivlja i narodnih ričih". Tako je Kuzmanićev rječnik odigrao iznimno važnu ulogu u nastajanju hrvatskog medicinskog nazivlja, a bio je temeljem rađanju još dva rječnika u Dalmaciji: *Medicinskog rječnika* dr. Bože Peričića u Zadru (1906.) i *Liječničkog rječnika* dr. Jozе Arambašina u Splitu (1912.).

Jakov Gjivanović, pokrajinski zdravstveni izvjestitelj (vrhovni liječnik Dalmacije) te predsjednik c. i k. pokrajinskog zdravstvenog vijeća i ravnatelj Primaljske škole u Zadru. Od 1893. stalno se nastanio u Zadru, a prije toga radio je kao kotarski liječnik u Blatu na Korčuli, Dubrovniku i Kotoru. Objavljuje knjigu

Brodarska higijena, prvi priručnik takve vrste u nas, a potom knjigu koja je ovdje izložena *Zdravstveni izvještaj Dalmacije za godine 1903., 1904. i 1905.* Sistematično napisan, izvještaj razmatra morbiditet i mortalitet stanovnika u svim mjestima Dalmacije od brojnih bolesti, u tablicama prilažući statistički obrađene podatke; prikazuje stanje bolnica i zdravstvenih ustanova, higijensko-komunalnu i socijalno-medicinsku problematiku, daje prijedloge sanitarno-higijenskih mjera itd.

Mladi zadarski liječnik Rudolf Battara proveo je 1902. godine u Ninu, gradiću u kojem je harala malarija, jedan od prvih većih kontroliranih terenskih pokusa medikamentne profilakse kininom svekolikog ninskog pučanstva. Treba napomenuti kako je Robert Koch sličnu akciju uspješno proveo na Brijunima već 1901. godine. Akcija se pokazala uspješnom, pa je to bio poticaj da se kininizacija pučanstva u sljedećim godinama nastavi i u ostalim mjestima Dalmacije. O profilaksi kininom Battara je napisao iscrpno izvješće, a brošura je troškom vlade tiskana na hrvatskom i talijanskom jeziku.

Nimalo ne čudi da su dvojica istaknutih dalmatinskih liječnika toga doba, dr. Božo Peričić i dr. Nikola Lalić, suputnici i suradnici u šibenskoj bolnici gdje su predstavljali nenadmašan tandem kojega je dr. Jerko Machiedo označio sintagmom „dioskuri naše medicine“, u ovom periodu objavili nekoliko vrijednih medicinskih djela. Lalić tako najprije tiska *Dva izvješća o operacijama izvedenim u zemaljskoj bolnici u Šibeniku*, prvo 1893. (na njemačkom) i drugo 1897. (na hrvatskom), a potom značajnu knjižicu *O važnosti primalje* (1903.) te iz oblasti urgentne pomoći za laike *Prva pomoć u nuždi i opasnosti dok liječnik ne dođe* (1904.). Božo Peričić, svestrani liječnik, domoljub, poliglot i jedan od najplodnijih publicista među liječnicima toga doba, objavljuje *Pitanje o tzv. Škrljevu* (1893.), gdje se po tko zna koji put obraća ponajprije vlastima da već jednom demistificiraju taj pojam i shvate kako ne postoji nikakva autohtona hrvatska bolest „škrljevo“, već se tu u brojnim slučajevima radi o

endemskom (tercijarnom) sifilisu, koji je odnekud stigao i prenosi se spolnim putem. Pod nazivom *škrljevo*, uostalom, trpaju se i razne druge kožne manifestacije i bolesti, a svemu tomu uzrok je površnost i neznanje. Ljuti se na vlasti i zato što nasilno odvođe oboljele ljude na liječenje umjesto da se usmjere na zdravstveno prosvjećivanje i prevenciju sifilisa. U knjižici *Slučajevi tercijarne sifilide opažani i liječeni 1893., 1894. i 1895.* (1895.), do uzoritosti pedantno podastire anamnestičke podatke, tijek, terapiju i ishod bolesti 31 pacijenta i pacijentice oboljele od sifilisa. Popularno pisanu knjižicu namijenjenu zdravstvenom prosvjećivanju puka *Ekinokokova bolest: prosto razloženje o biću i načinu rasprostiranja ove bolesti, osobitim osvrtanjem na prilike u Dalmaciji* (1906.) objavljuje najviše iz razloga što je pasja trakavica u Dalmaciji vrlo raširena bolest, pa ehinokok predstavlja i znatan socijalno-medicinski problem. *Medicinski rječnik njemačkog i hrvatskog jezika* tiska također godine 1906., nakon dugog i marljivog prikupljanja, a potom i pomnog odabiranja pučkih medicinskih izraza. Rječnik je pravo remek-djelo hrvatske medicinske terminologije, s ukupno oko 7000 riječi, uz to što često za jedan pojam podastire više hrvatskih naziva. Peričić, također, s njemačkog na hrvatski jezik prevodi dva važna medicinska priručnika: Strümpellovu propedeutičku knjigu *Uputu u klinično pregledavanje bolesnika* i *Sudsko-liečničku razudbu po metodi i primjeru Rudolfa Virchowa*, istaknutog njemačkog patologa (obje 1903. u tisku „Narodnog lista“).

Šibenski liječnik Antun Anđeo Frari, tiskao je značajnu studiju o epidemijama kuge u Dalmaciji *Della peste e pubblica amministrazione sanitaria* (1840.). U njoj spominje i epidemije kuge koje su harale Zadrom. Medicinu je završio u Padovi, radio je u Beču kod glasovitog javnozdravstvenog djelatnika Johanna Petera Franka, a potom je u Splitu dugo godina upravljao pomorskim lazaretom i epidemiološkom službom Dalmacije. Iz Splita odlazi u Veneciju gdje je obnašao funkciju protomedika i pročelnika pomorskog zdravstva.

Dalmatinski protomedik Wilhelm Menis, godine 1848., u tiskari Braće Battara, objavljuje vrijednu knjigu o Jadranskom moru *Il mare Adriatico* u kojoj raspravlja o klimi, antropologiji i zdravstvenim prilikama u Dalmaciji. One koji radije čitaju pjesničke spjeveve možda će više zanimati njegov higijensko-didaktički spjev *Hygea de arte bene diuque vivendi* koji izlazi u Zadru 1847., također u tiskari Braće Battara.

Orazio Pinelli, iz poznate zadarske obitelji Pinelli koja je dala čak 8 liječnika, a on sam bio je protomedik Dalmacije i, zajedno s bratom Tomom Pinellijem, profesor medicinskih predmeta na zadarskom liceju, tiskao je higijenski vodič o kupanju u moru *Guida igienica ai bagni di mare*, Venezia, 1880. Potom nalazimo predavanja sveučilišnog profesora zoologije u Padovi, Rafaela Molina, *Due lezioni accademiche*, koji se bavio i problemima suzbijanja malarije i asanacije močvara.

Premda nije bio liječnik, već vrsni povjesničar i arheolog, Šime Ljubić, u ovaj je katalog dospio zahvaljujući izvrsnoj knjizi o načinu življenja i običajima našeg čovjeka iz Dalmacije i dalmatinskog zaleđa, lucidno ocrtavajući psihološko-socijalni profil Morlaka. Radi se o knjizi *Običaji kod Morlaka u Dalmaciji*, a tiskana je u tiskari Braće Battara, u Zadru 1846.

Vlasništvo fonda ZKZD su i neke popularne knjižice pisane sa zdravstveno-prosvjetnom namjenom, primjerice, knjižice Pavla Mantegazze (preradio Kažimir Ljubić) *Zdravstvo za puk*, tiskane u Zadru 1870. i 1871., potom brošura Romana Quadrettija u kojoj se za učenike u pučkim školama daju uputstva o malariji *La malaria: brevi nozioni ad uso delle scuole elementari*; knjižica Higijena (zdravoslovje) za svakoga, koju je s talijanskog preveo Josip Riboli (1883.); studija Ante Lovrića o dalmatinskom buhaču i njegovu insekticidnom djelovanju *Del piretro insetticida* (1871.).

Naputci o koleri i drugim zaraznim bolestima

Zanimljivo je kako se najveći broj brošura, knjiga ili sanitetskih naputaka i promulgacija odnosio na koleru (kratelj). To je posve razumljivo jer se kolera, za razliku od primjerice kuge i drugih zaraznih bolesti koje posvuda haraju stoljećima, u svom drugom velikom pohodu nakon „izlaska“ iz prapostojbine Indije, u Europi pojavila tek nakon 1820. godine. Otada, u nekoliko periodičnih valova europske zemlje tijekom skoro sto godina pohode epidemije kolere. Kako uzročnik (*vibrio cholere*) još nije bio otkriven, pošast je unijela strah, paniku i neopisivu zbrku u poduzimanju preventivnih mjera, da se ne govori o bezuspješnim pokušajima liječenja. Strah i nesnalaženje od opake kužne bolesti ne jenjava sve dok genijalni, svojehlavi i uporni Robert Koch, godine 1883., konačno ne otkriva uzročnika te način širenja i prijenosa bolesti. Istom nakon toga javljaju se nove mogućnosti i perspektive u liječenju i profilaksi ove bolesti. Najteža epidemija kolere poharala je Zadar u rujnu i listopadu 1849., a blaže epidemije zabilježene su godine 1836. i 1855. U periodu o kojem govorimo, u Zadru je tiskano nekoliko knjiga i brošura o pojavi kolere te ukupno 8 naputaka ili promulgacija (proglasa), od čega tri prije 1883. (1831., 1835. 1849.) , a šest ih je tiskano u godinama nakon Kochova otkrića (1884., 1886., 1888., 1892., 1893.), pa se i profilaktičke i terapijske mjere ponešto razlikuju. Već se u *Naputku protivu kratelja* izdatom od Ministarstva unutarnjih poslova i Višeg zdravstvenog vijeća iz godine 1886., nalaze nove spoznaje o prirodi kolere. Spominje se tako da je uzrok toj pošasti zarazna tvar (sjeme) koja se nalazi u izmetinama bolesnika te da kolera kao bolest ne obitava u Europi već je uvezena iz drugih zemalja, a na kraju uputstva prilaže se i obrazac za popunjavanje slučajeva oboljelih ili sumnjivih na koleru. Jednako se i u knjižici od 50 gusto tiskanih stranica naputka što ga je sročilo Ministarstvo unutarnjih poslova u Beču *Istruzione popolare sul colera e sulle misure*

contro questa malattia (preveden i na hrvatski jezik *Pučka pouka o koleri* i izdan u drugoj tiskari, oba 1892.) vrlo iscrpno govori o nastanku bolesti, sustavu sanitarne kontrole i neophodnim mjerama za njezinu prevenciju. Od knjižica i brošura koje se bave problemom kolere jednu je objavio Frane Lanza, doktor medicine i filozofije (tiskano u Trstu, 1838.) pod naslovom *Relazione nosografico-statistica sull' epidemia colerosa* u kojoj se osvrće na koleru koja je pogodila Dalmaciju godine 1836. Treba istaknuti brošuru dr. Valentina Trigarija, koji u Splitu 1851., objavljuje sjećanje na prve slučajeve oboljenja od kolere koji su se pojavili u Zadru godine 1849. U tom djelu *Memoria sopra i primi casi di Cholera-morbus che si manifestarono in Zara nell 1849. con una opinione sul cholera in generale dell anno detto* Trigari piše kako je kolera unešena iz Venecije brodom na kojem su se nalazili bolesnici zaraženi kolerom.

Naputci protiv drugih zaraznih bolesti koje pogađaju pučanstvo odnose se na kugu, malariju, bjesnoću i tuberkulozu. Mjere koje predlaže sanitarni magistrat protiv kuge slične su onima protiv kolere, a ovdje su izloženi *Kratak nauk za ustaviti kugu i sačuvati se od nje* (trojezično, na 2 lista), naputci Vrhovnog zdravstvenog vijeća iz godine 1899. *Naputak o kugi i mjerama za njezino prepreičenje i utamanjenje*. U Zadru je 1816. tiskano djelo u kojem se govori o jednostavnom ali učinkovitom lijeku protiv kuge. Autor tog *Izrečenja novoga lijeka, koji liječi i sahranjuje od kuge* bio je stanoviti fratar Luigi iz Pavije, a izvanredni lijek nije ništa drugo do mazanje i trljanje tada univerzalnim medikamentom - maslinovim uljem. Danas, dakako, znamo da je taj „lijek“ protiv *crne smrti* bio potpuno nedjelotvoran. Knjigu je za tisak priredio i izdao Leopold Bertchold.

Naputak o mjerama predostrožnosti kod ljudi i životinja protiv pojave bjesnoće *Nauk o potrebitih oprezih i i sredstvih kojim se preprečuje kod živine i kod ljudih, da se bjesnoća ne pojavi*, tiskan je dvojezično (hrvatski i talijanski), godine 1887., a

naputak kako se boriti protiv tuberkuloze *Istruzione sul modo di combattere la tubercolosi*, izdan je od strane Ministarstva unutarnjih poslova, godine 1902.

Već je rečeno kako je borba protiv velikih boginja započela u Zadru sistematskom vakcinacijom stanovništva za vrijeme francuske uprave. Tako je Zadar nekoliko godina nakon epohalnog Jennerovog otkrića vakcinacije (1796.) primijenio njegovu metodu kao profilaksu protiv opake bolesti. O problemima vakcinacije i revakcinacije pisao je zadarski municipalni liječnik i kirurg, član Pokrajinskog zdravstvenog vijeća Dalmacije, dr. Ivan Antun Borzatti u svojoj knjizi *Sulla vaccinazione e rivaccinazione* (Zadar, 1864.).

Inauguralne disertacije

Iz ovoga perioda u zadarskoj Znanstvenoj knjižnici pohranjene su i brojne inauguralne disertacije. Većina liječnika, od kojih su mnogi Dalmatinci, a neki upravo Zadrani, obranili su svoje inauguralne radove u Padovi. Među njih 15-tak spomenimo neke eminentne zadarske liječnike poput Emanuela Luxarda koji je u Padovi 1838., obranio disertaciju *De pellagra*, a inače bio je poznat i po tome što je oboljele od sušice liječio lijekom koji je sam pronašao. Luxardov terapijski postupak bio je zamijećen među tadašnjim europskim stručnjacima, no čini se da je ta metoda liječenja tuberkuloze za širu javnost do danas ostala tajnom. Vidimo ovdje i disertaciju Frane Danila o utjecaju vjetrova na zdravlje *De vi ventorum*, obranjenu u Beču, 1838. Bio je istaknuti zadarski liječnik, dugogodišnji suplent i, kratkotrajno, predavač na zadarskoj Primaljskoj školi. Tu je i disertacija Nikole Pinellija o luesu *De ratione dignoscendae syphilidis*, koju je obranio na padovanskom sveučilištu, g. 1824. Treba spomenuti i disertaciju Ivana Krstitelja Bettinija o fiziološkom i terapijskom djelovanju glazbe *De musices influxu in animali...*(Padova, 1838.). Pridružimo njegovu imenu ime Tome Fumegalla, koji je 1849. izdao knjižicu o liječenju koštanih fraktura *Alcune storie di*

frattura delle ossa. Ovaj liječnički dvojac u povijesti zadarske medicine ima zasebno mjesto jer je prvi u Hrvatskoj, upravo u zadarskoj bolnici, 11. ožujka 1847., izvršio operaciju eter-narkozom. Pothvat je tim veći jer je uslijedio samo pet mjeseci nakon njenog epohalnog otkrića u Americi. Operaciju je izveo dr. Fumegallo, dok je anestetičar bio dr. Bettini.

Udruge i ostalo

Nalazimo u katalogu i čitav niz naputaka u kojima supostoje korisni, ali jednako tako potpuno beskorisni, po zdravlje čak i štetni savjeti, (primjerice tamo gdje se preporuča puštanje krvi i sl.). Spomenimo neke kao *Naputak o odkuživanju od priljepčivih bolesti* (1888.), *Naputak o njegovanju usta i zuba* (1903.); *Nauka kojom se pučanstvo uči što je bolest škrljevo, kako se širi i kako je moguće od nje se očuvati* (1888.). U tri navrata tiskana su uputstva za postupanje u hitnim situacijama kada je život ugrožen (1816., 1836., 1858.), a Francesco Saverio pl. Rudtorffer tiskao je raspravu o uređajima za pružanje prve pomoći *Trattato sul miglioramento degli instrumenti, attrezzi, ed apparecchi accessori necessari per ravvivamento degli asfittici...* (1822.).

Godine 1887. uvedeno je zdravstveno osiguranje za slučajeve nezgoda na poslu, a godine 1888. utemeljeno je osiguranje protiv bolesti, zapravo bolesnička blagajna (pjeneznica). Statut bolesničke blagajne tiskan je u Zadru 1889. i 1901. Osim toga osnovana je u Zadru godine 1878. i *Domoljubna potporna zadruga Gospojinska u Dalmaciji (Crveni križ)*. Iste je godine objavljen i Statut udruge koja je povremeno tiskovnim priložima izvješćivala o svojim aktivnostima (1884., 1888., 1901.).

Među priloženim dokumentima nalazimo i Statut liječničkog društva grada Zadra iz godine 1884., *Statuto del Collegio medico della città di Zara*, a samo društvo

bilo je utemeljeno još u prosincu 1868. i predstavlja jedno od najstarijih liječničkih društava na području Hrvatske.

Tijekom stoljeća objavljivan je cijeli niz naputaka (*Istruzioni*) kojima su regulirana prava i obveze pokrajinskog, oblasnog, distriktnog zdravstvenog osoblja, kirurga, sanitarnih odbora (deputacija), zatim pravilnici i statuti zemaljskih bolnica (već od 1827.), pravilnici za općinske liječnike, kirurge i dr.

I na kraju, recimo kako je ova izložba svjedočanstvo o zdravstvenim (ne)prilikama jednog ne tako davnog vremena i pokušaja da se one objasne i shvate, a zdravlje stanovništva unaprijedi. Neki od izloženih zdravstvenih dokumenata dijelom su ogledalo nepoznavanja i zabluda vremena koje još nije imalo tehničko-tehnoloških mogućnosti da objasni etiologiju pojedinih bolesti. Drugi jasno pokazuju što je od povijesnomedicinskih spoznaja i terapijskih postupaka do danas ostalo aktualno. Svi zajedno čine imponantnu zbirku pisane medicinske baštine koja i danas plijeni čitatelje i istraživače i potiče ih da se dragovoljno „zatoče“ u tišini velike čitaonice zadarske Znanstvene knjižnice.

Prim. dr. Mirko Jamnicki Dojmi

PROCLAMA

DI SUA ECCELLENZA IL SIGNOR

VINCENZO DANDOLO,

ELETTORE NEL COLLEGIO DEI DOTTI, MEMBRO DELL'ISTITUTO NAZIONALE E DELLA LEGION D'ONORE, CAVALIERE DELLA CORONA DI FERRO,

PROVVEDITOR GENERALE DELLA DALMAZIA,

PER L'APERTURA DEL LICEO DELLA SCUOLA POPOLARE IN ZARA.

Era necessario in questa Capitale della Provincia un Liceo, che offriva alla Gioventù un beninteso Corso *gratuito* di Studj, atto a formare utili e virtuosi Cittadini alla Patria, riconsolanti e illuminati Sudditi al Sovrano.

Era egualmente necessario all'educazione del Popolo della Città una Scuola Popolare *Gratuita* con assegnati metodi uniformi, per il più facile e più generale mezzo di Pubblica Istruzione.

Ecco provveduto a tutto col seguente Piano che si attiverà nel giorno 5 Mercoledì corr. Novembre, e che qui viene annunziato alla Gioventù, e singolarmente ai padri e capi di famiglia.

SCUOLA POPOLARE.

- I. Si insegna in quella a leggere, scrivere, e fare le prime quattro operazioni dell'Arithmetica, secondo i metodi del P. Sorve, eppoi nel principio, son libri elementari.
- II. Vi si espone e spiega il piccolo Catechismo di Istruzione morale.
- III. La Scuola è quotidiana, due volte al giorno, in tutto l'Anno, eccetto le Domeniche, le Feste di precetto, e i Giovedì, quando non vi siano Feste nella settimana.
- IV. E' Sindaco di questa Scuola il P. FRANCESCO CELENTICHI. Egli ha per Agente il Sig. Abate BENASTI, Prefetto delle Scuole.
- V. Non vi saranno più Scuole popolari private in Zara, Chi ne volesse insistere, avrà d'uopo della permissione del Governo, e dovrà seguire il metodo della Scuola Pubblica.

LICEO DEGLI STUDJ.

- GRAMMATICA.** Il Segretario Dottor D. TAVOSIO INSEGNAN insegna la Grammatica Italiana e Latina, secondo il metodo del P. Sorve.
- BELLE-LETTERE.** Monsignor Dottor GIVKOVICH, Vicario Generale, insegna Umanità e Rettorica, e dà gli Elementi di Geografia e Cronologia, di Storia generale antica e moderna, di Storia Italiana e Patria.
- FILOSOFIA.** Il P. D. RAFAELI ZELLI, Monaco Benedettino, insegna Logica, Metafisica, Etica, dà gli Elementi di Geometria ed Algebra, i principi della Fisica generale, e successivamente percorre alcuni rami di Fisica particolare.
- LEGGE.** Il Sig. Avvocato MICHELE SPALATTO, Membro del Tribunale d'Appello, espone i principi di Giurisprudenza naturale e civile, e specialmente spiega il CODICE NAPOLEONE.
- MEDICINA.** Il Sig. Dottor GIACOMO TOMMASINI, Professore di Parma, dà un corso d'Anatomia Medica, Appoggia Lezioni di Chirurgia ed Ostetricia, e qualcosa di Clinica medica.
- Il Sig. Dottor PIRELLI, Promotore della Dalmezia, dà Lezioni di CLINICA nello Spedale della Città.
- STORIA NATURALE.** Il Sig. Dottor Medico CARLINO dà Lezioni elementari su i quattro regni della Natura, particolarmente di Botanica e Scienza Agricola.

RETTORE del LICEO è il P. ALABARDI, Benedettino.

Il Locale di tutte queste Scuole è nel Monastero di S. Girolamo. Ognuna è esternamente indicata, e viene aperta mezz'ora prima della Lezione.

L'Anno Scolastico per le Scuole di GRAMMATICA, e BELLE-LETTERE comincia il giorno 5 di Novembre, e termina il giorno 5 di Settembre. Per le altre Scuole Superiori comincia il giorno 12 Novembre, e termina il giorno 31 d'Agosto.

L'Orario per ogni stagione, e le vacanze fra l'Anno vengono indicate in una Tabella esposta in ciascuna Scuola.

Le due Scuole GRAMMATICA e BELLE-LETTERE sono quotidiane due volte al giorno, in tutto l'Anno Scolastico, eccetto i giorni indicati nella Tabella suddetta.

Gli Scolari di queste due Scuole devono essere non solamente ammessi e fissati. Sono obbligati a continua assiduità, e soggetti alle note disciplinari delle Scuole primarie. Subiscono privati esami improvvisi tra l'Anno dal Rettore delle Scuole. Verso la fine dell'Anno Scolastico sostengono l'esame pubblico, e fanno un pubblico negativo esercizio in agnò e prova del loro profitto. Il corpo Scolaro che in ognuna delle suddette due Scuole ha meritato all'esame appresso maggiore de' altri, ottengono anche de' premi.

Le altre Scuole superiori di FILOSOFIA, LEGGE, MEDICINA e STORIA NATURALE, sono anche quotidiane, colle andate vacanze, ma una giorno, alle ore indicate nella Tabella dell'Orario.

Queste sono aperte ad ogni militare. Ma quegli Studenti, i quali si applicano, al di fare un corso seguito di Studj per abilitarsi, secondo i regolamenti, all'ufficio conseguimento di qualche impiego o laurea, dovranno prima darli, e ne possono presso i rispettivi Professori della loro non interrotta assiduità. No, quando occorre, riportare gli attestati necessari all'oggetto.

Tutte le Scuole sono GRATUITE.

Maestri e Professori avrà lungo Mercoledì 5 Novembre corrente, nella Sala.

Si richiama alla notizia e alla memoria, tutti gli Studenti che per l'Art. 21. dell'Atto del 1808. Il Corso delle Istruzioni fondamentali fatto ne Liceo, e per conseguenza del Gran Accademico, come se fosse fatto in una Università del Regno, e che l'Art. 22. dell'Atto stesso, quanto alle materie spettanti all'Istruzione superiore, che sono le Lettere e le Scienze, quanto alle materie spettanti all'Università, alle quali l'Art. 5. del detto Decreto suddetto appartiene, e che in conseguenza di questo Decreto, i gradi Accademici di qualunque genere in materia scientifica.

ZARA 3 Novembre 1806.

DANDOLO.

BENINCASA
Capo Direzione della Pubblica Istruzione.

Proglas o osnutku Liceja u Zadru godine 1806. (sign. Oglas br. 5/1806.)

1

BATTARA, Rudolf

Izveštaj o pokušaju za liječenje
malarije : izvedenu u Ninu godine
1902 : po naredbi Č. K. Namjesništva
dalmatinskoga / R. Battara. - Zadar :
Nagragjena tiskarnica P. Jankovića,
1903. - 43 cm : ilustr. ; 29 cm

Puni oblik imena autora: Rudolf Battara. - Na
unut. str. 1. om. lista D2 primjerka naljepnica:
Ex libris dr. Roman Jelić zadarski liječnik
1994.

616.936:614.4>(497.5 Nin)"1902"

Misc.B 1307

2

BATTARA, Rudolf

Relazione sull'esperimento di
profilassi contro la malaria fatto a Nona
nel 1902 / dal R. Battara, i. r.
concepista sanitario per incarico dell'I.
R. Luogotenenza Dalmata. - Milano :
Premiato stabilimento Tipografico A.
Rancati, 1903. - 62 str. : graf. prikazi ;
29 cm

Puni oblik imena autora: Rudolf Battara.
616.936:614.4>(497.5 Nin)"1902"

Misc.B 479

3

BATTARA, Rudolf

Relazione sull'esperimento di
profilassi contro la malaria fatto a Nona
nel 1902 / dal R. Battara, i. r.
Concepista Sanitario per incarico dell'
I. R. Luogotenenza Dalmata. -
Ristampa sull'edizione originale (Stab.
Vitaliani, Zara, 1903). - Milano :
Premiato Stabilimento Tipografico A.
Rancati, 1903. - 30 str. : ilustr. ; 29 cm

Puni oblik imena autora: Rudolf Battara. - Na
vrhu nasl. str.: Supplemento alla Rivista
medica ; 15 comunicazione.

616.936:614.4>(497.5 Nin)"1902"

b. s.

4

BETTINI, Ivan Krstitelj

De musices influxu in animali
aeconomia ejusque in morbis usu :
Dissertatio Inauguralis quam ad
medicinae lauream in Archigymnasio
Patavino rite assequendam publici juris
facit Johannes Baptista Bettini Dalmata
Mucarensis. - Patavii : ex typis
Valentini Crescinni, 1838. - 31 str. ; 80
(21 cm)

Jed. oblik imena autora: Ivan Krstitelj Bettini. -
Kartonirani uvez. - ZKZD. - Na unut. str. 1.
om. lista naljepnica: Donazione avv. Vladimiro
Pappafava 1927. - ZKZD. - Pregledano,
20100225, oštećene korice, očuvan knjižni
blok ; ZKZD.

Misc.C 7424

5

BORZATTI, Ivan

Sulla vaccinazione e
rivaccinazione / per Giovanni Borzatti
de Loewenstern. - Zara : Tipografia
Demarchi-Rougier, 1864. - 54 str. ; 22
cm

Izv. oblik imena autora: Ivan Borzatti. -
Bibliografija uz tekst.
614.47(091)

Misc.C 2883, Misc.C 4391

6

BOSCHI, Vicko

Storia di pleurite cronica con
spandimento sieroso-purulento e
osservazioni sulla storia scritta in
proposito dal D.r Cerineo Antonio /
<Vincenzo Boschi>. - <Zara : s. n.,
1860?>. (<Zara : s. n>). - 10 str. ; 30
cm

Nasl. nad tekstom. - Izv. oblik imena autora:
Vicko Boschi. - Autor potpisan na kraju
teksta. - Tiskano dvostupačno.

Misc.B 276

7

Il CHOLERA morbus che da piu
mesi va serpeggiando nelle provincie
piu lontane, si e mano mano avvicinato
alla Dalmazia e minaccia d'invaderla.

<Zara li 10 ottobre 1849.> = Kolera,
koja od više misecih raspružava se po
daljnim deržavam, malo po malo i k'
Dalmacii primakla se je, i priprićiva da
će se i u nju uplakati ... <U Zadru na 10
listopada 1849.> / Amministratore della
presidenza governativa = Upravitelj
Vladanjskoga Pridsidništva. - Zara : <s.
n.>, 1849. (<s. l. : s. n.>). - <2> str. ; 40
(39 cm)

Nasl. preuzet iz prve rećenice teksta. - Tekst
usporedo na tal. i na hrv. jeziku. - Podatak o
autoru preuzet iz drugog odlomka teksta. -
Tiskano dvostupačno. - Meki kartonirani
uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100226, dobro
očuvano ; ZKZD.

Misc.B 8323, 38487 R 1029

8

COLLEGIO medico (Zara)

Statuto del Collegio Medico della
citta di Zara. - Zara : Premiata tip.
Vitaliani & Janković, 1884. - 8 str. ; 21
cm

Privezano uz Misc.C 9136-46.
378.661(497.5 Zadar)"18"(060.13)

Misc.C 9146

STATUTO
del
Collegio Medico
della
CITTÀ DI ZARA.

ZARA
Premiata Tip. Vitaliani & Janković
1884.

Statuto del Collegio medico della citta di Zara. Zara, 1884. (sign. 32933 Misc.C 9146)

9

DALMACIJA (do 1918). Vlada
Avvertimento diretto alla
popolazione Dalmata sul Colera /
<dall'I.R. Governo della Dalmazia,
Zara 16 ottobre 1835.> ; <Conte di
Lilienberg governatore ; Antonio
Nobile de Chlumezky I.R. Consigliere
Aulico, Dott. Francesco Weber I.R.
Cons. di Governo e Protom.
provinciale>. - Zara : Governo della
Dalmazia, 1835. - 8 str. ; 4o (38 cm)

Nasl. nad tekstem. - Neuvezano. - ZKZD. -
Pregledano, 20100223, na spojnim listovima
tragovi crvotočine ; ZKZD.

Misc.B 8212

10

DALMACIJA (do 1918). Vlada
Istruzioni per gli Speciali della
Dalmazia : <Notificazione N. 4599-
741, Zara li 18 marzo 1835.> / <Dall'I.
R. Governo della Dalmazia>. - Zara :
coi tipi dei fratelli Battara, 1835. - 40
str. ; 8o (21 cm)

Podnasl. preuzet sa str. [4]. - Podatak o
odgovornosti preuzet sa str. [4]. - Dobro
očuvano. - ZKZD. - Pregledano, 20100223,
dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.C 2771

11

DALMACIJA (do 1918). Zakoni
Pravilnik Zemaljskih Bolnica u
Dalmaciji. : (Dodatak svezku VII.
Sbirke pokrajinskih zakona). =
Regolamento degli Ospitali provinciali
della Dalmazia. : (Appendice al
Fascicolo VII. della Raccolta di leggi
provinciali). - <Zadar : Zemaljski
odbor, 1883?>. - Str. <245>-475 ; 16
cm

Tekst usporedo na hrv. i na tal. jeziku. -
Kartonski uvez s presvlačnim papirom, kožni
hrbat i rubovi omota. - ZKZD. - Na nasl. str. 1.
primjerka pečat: C. K. Pokrajinsko zdravstveno
vijeće u Zadru. - ZKZD. - Pregledano,
20100218, dobro očuvano ; ZKZD.

30332-g/2

12

DANDOLO, Vincenzo
Capitoli Della Condotta
Chirurgica della Comune di ____
Cantone di ____ Distretto di ____ /
<Dandolo>. - Zara : <Antonio Luigi
Battara>, 1807. - 4 str. ; 8o (23 cm)

Nasl. nad tekstem. - Puni oblik imena autora:
Vincenzo Dandolo. - Autor potpisan na kraju
teksta. - Podatak o tiskaru preuzet iz: Katalog
knjiga i periodike zadarskih tiskara do 1817.
godine ... / Naučna biblioteka (Zadar). Zadar,
1988. - Neuvezano. - ZKZD. - Pregledano,
20100215, istrošen knjižni blok, mrlje od
vlage ; ZKZD.

Misc.B 7968

13

DANDOLO, Vincenzo

Capitoli Della Condotta Medica
della Comune di ___ Cantone di ___
Distretto di ___ / <Dandolo>. - Zara :
<Antonio Luigi Battara>, 1807. - 4
str. ; 8o (22 cm)

Nasl. nad tekstem. - Puni oblik imena autora:
Vincenzo Dandolo. - Autor potpisan na kraju
teksta. - Podatak o tiskaru preuzet iz: Katalog
knjiga i periodike zadarskih tiskara do 1817.
godine ... / Naučna biblioteka (Zadar). Zadar,
1988. - Kartonirani uvez. - ZKZD. -
Pregledano, 20100219, oštećen knjižni blok,
mrlje od vlage ; ZKZD.

32355 R 985

14

DANDOLO, Vincenzo

Il Provveditor generale della
Dalmazia ... l'innesto del Vajuolo
vaccino / <Vincenzo Dandolo>. - Zara :
<Antonio Luigi Battara>, 1807. - 3
str. ; 8o (23 cm)

Datum na kraju teksta: Zara primo Gennaro
1807. - Nasl. nad tekstem. - Autor potpisan na
kraju teksta. - Podatak o tiskaru preuzet iz:
Katalog knjiga i periodike zadarskih tiskara do
1817. godine ... / Naučna biblioteka (Zadar).
Zadar, 1988. - Pregledano, 20100219, dobro
očuvano ; ZKZD.

32356 R 986, 70465 R 1162

15

DANILO, Frano

Dissertatio inauguralis
aetiologico-medica de vi ventorum ...
pro doctoris medicinae laurea ... in
antiquissima ac celeberrima
Universitate Vindobonensi publicae
eruditorum disquisitioni submittit
Franciscus Danillo, Dalmata e Castro
Vetere. - Vindobonae : Typis Viduae
Antonii Strauss, 1837. - 25 str. ; 8o (21
cm)

Jed. oblik imena autora: Frano Danilo. - Meki
kartonirani uvez. - ZKZD. - Na unut. str. 1. om.
lista naljepnica: Donazione avv. Vladimiro
Pappafava 1927. - Pregledano, 20100223,
dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.C 7393

16

DEFINIS, Jerolim

De praecipuis nevrosium causis :
dissertatio inauguralis quam in
antiquissimo ac celeberrimo C. R.
Archigymnasio Patavino ad lauream
medicam obtinendam publice proponit
Hieronymus Definis Dalmata
Brachiensis. - Patavii : Typis Seminarii,
1835. - 63 str. ; 8o (22 cm)

Izv. oblik imena autora: Jerolim Definis. - Meki
kartonirani uvez. - ZKZD. - Na prelimin. str.
rukopisna bilješka: Spectabilissimo viro et in
res medica exi...doctori Thomae Pinelli in
devotionis et estimationis signum, auctor. -

Pregledano, 20100219, odlično očuvano ;
ZKZD.

27936/99-4

17

La DISINFEZIONE durante
un'epidemia colerosa : ammaestramenti
compilati per incarico dell'i. r.
Ministero dell'Interno = Raskužba u
doba kolerične pošasti : naputak
sastavljen po nalogu c. k. Ministarstva
nutarnjih posala. - Zara = U Zadru :
Premiata tipografia Pietro Janković =
Nagragjena tiskarnica Petra Jankovića,
1893. - 15 str. ; 23 cm

Tekst usporedo na tal. i na hrv. jeziku.
616.932(497.5-3 Dalmacija)"18"
614.48

Misc.C 9970

18

DOMOLJUBNA zadruga dalmatinska
od gospodja na potporu ranjenim i
bolesnim vojnicima (Zadar)

Frauen-Hilfsverein vom Rothen
Kreuze fuer Dalmatien : gegruendet in
Zara am 22 October 1878. :
Rechenschaftsbericht fuer das Jahr
1901. (vorgetragen in der
Generalversammlung vom 24. April
1902). - Zara : Praemirte
Buchdruckerei Vitaliani, 1902. - 17

str. ; 23 cm

Om. nasl. - Str. [3]-7: Hochgeehrte
Versammlung! / Amelie von Lantana.
614.885(497.5-3 Dalmacija)"1901"
341.33(497.5-3 Dalmacija)"1901"

Misc.C 19877

19

DOMOLJUBNA zadruga dalmatinska
od gospodja na potporu ranjenim i
bolesnim vojnicima (Zadar)

Osobito izvješće Domoljubne
gospojinske pripomoćne zadruge
dalmatinske (Crvenog krsta) =
Relazione speciale dell'Associazione
patriottica dalmata di signore per
soccorsi (Croce rossa). - Zara :
Premiata Tip. Vitaliani & Janković,
1884. - 11 str., <1> višestruko
presavijen list s tablom : ilustr. ; 21 cm

Tekst na hrv. i na tal. jeziku.
614.885(497.5-3 Dalmacija)"1883"
341.33(497.5-3 Dalmacija)"1883"

Misc.C 3675

20

DOMOLJUBNA zadruga dalmatinska
od gospodja na potporu ranjenim i
bolesnim vojnicima (Zadar)

Patriotischer Frauen-Hilfsverein
fuer das Koenigreich Dalmatien :
gegruendet in Zara am 22 Oktober

1878. : Rechenschaftsbericht fuer das Jahr 1887. - Zara : Prem. Buch- und Steindruckerei Vitaliani, 1888. - 16 str. ; 22 cm

Om. nasl.
614.885(497.5-3 Dalmacija)"1887"
1.33(497.5-3 Dalmacija)"1887"

Misc.C 23027

21

DOMOLJUBNA zadruga dalmatinska od gospodja na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima (Zadar)

Statuto dell'Associazione patriottica dalmata delle Signore per soccorso a militi feriti ed ammalati. = Ustanova domoljubne zadruga dalmatinske od Gospodja, na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima. - Zara : Tipografia Vitaliani & Janković, 1878. - 11 str. ; 25 cm

Tekst usporedno na tal. i na hrv. jeziku.
614.885(497.5-3 Dalmacija)"18"(060.13)
061.23:614.885>(497.5-3 Dalmacija)"18"(060.13)

Misc.C 19478

22

DOMOLJUBNA zadruga dalmatinska od gospodja na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima (Zadar)

Ustanova Pokrajinske Pripomoćne Zadruga Crvenoga Krsta za Dalmaciju. - U Zadru : Tiskarnica S. Artale, 1894. - 15, 17 str. ; 24 cm

Om. nasl. - Tekst na hrv. i na tal. jeziku. - Tekstovi tiskani u međusobno obratnim smjerovima. - Nasl. str. prištampnog tal. teksta: Statuto della Societa provinciale di soccorso della Croce Rossa per la Dalmazia. 614.885(497.5-3 Dalmacija)"18"
341.33

Misc.C 7999

23

FRARI, Antun Anđelo

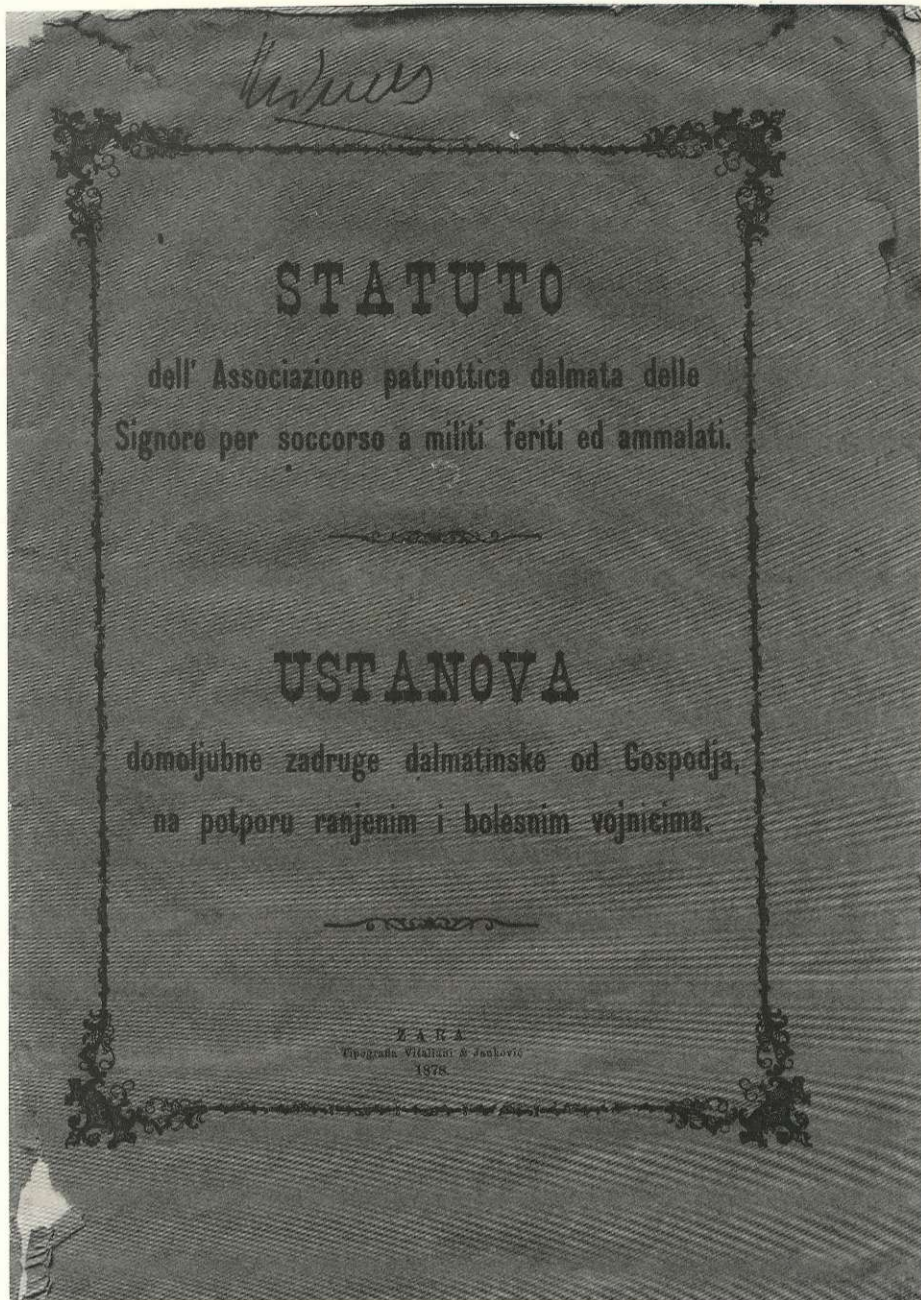
Della peste e della pubblica amministrazione sanitaria / opera di A. A. Frari. - Venezia : tipografia di Francesco Andreola, 1840- . - sv. ; v8o (24 cm)

Puni oblik imena autora: Antun Andeo Frari.

8574/34-2-2/1-

Vol. 1. - 1840. - <8>, CXLIX, XVII, 964 str., <1> list s tablom (portr. autora), <1> presavijen list (ilustr.)

Kartonski uvez. - ZKZD.- Pregledano,

Statuto dell'Associazione patriottica dalmata delle Signore per soccorso a militi feriti ed ammalati. = Ustanova domoljubne zadruga dalmatinske od Gospodja, na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima. Zara, 1878. (sign. 89266 Misc.C:19478)

20100324, oštećen uvez, knjižni blok
dobro očuvan ; ZKZD.

27002/102-7, dal Per C-2094

8574/34-2-2/1

24

FUMEGALLO, Toma

Alcune storie di frattura delle ossa
delle membra curate coll'apparecchio
permanente. Dissertazione inaugurale /
che presentava Tommaso Fumegallo da
Zara in Dalmazia Gia graduato in
Farmacia, Chirurgia maggiore ... ; sotto
gli auspici del Bartolommeo
Panizza ... - Pavia : tipografia Fusi e
comp., 1849. - 27 str. ; 8o (22 cm)

Jed. oblik imena autora: Toma Fumegallo. -
Papirnati uvez. - ZKZD. - Pregledano,
20100223, uvez i knjižni blok dobro očuvani,
mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.C 2922

25

GJIVANOVIĆ, Jakov

Zdravstveni izvještaj Dalmacije : za
godinu 1903, 1904 i 1905. / sastavio
Jakob Gjivanović. - Zadar : Tiskarna E.
Vitaliani, 1908. - 185 str., <4>
presavijena lista sa zemljop. crtežima ;
cm

Jed. oblik imena autora: Jakov Gjivanović.
614(497.5-3 Dalmacija)"1903/1905"

26

HIGIJENA (zdravoslovje) za
svakoga / preveo iz talijanskoga Josip
Riboli. - Zadar : Izd. o svom trošku
Matica Dalmatinska, Brzotiskom
Narodnoga lista, 1883. - 60 str. ; 21 cm

Izvornik na tal. jeziku. - Na unut. str. 1. om.
lista 1. primjerka naljepnica: Donazione avv.
Vladimiro Pappafava 1927. - Na unut. str. 1.
om. lista D primjerka naljepnica: Ostavina dr.
Ivana Brčića iz Zadra, poč. kanonika,
profesora, člana Akademije u Zagrebu i
Beogradu i t.d.

613

Misc.D 3249

27

ISTRUZIONE pei chirurghi
circolari. - <Zara : s. n., 1816?>.
(<s. l. : s. n.>). - 4 str. ; 8o (21 cm)

Nasl. nad tekstem. - Uvezano u kartonske
korice. - ZKZD. - Na str. 4 rukopisna bilješka:
Diramata con'autorizzazione dell'... 1816. N.
36448/2832 Zara, ... 816. - Pregledano,
20100216, mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.D 15766

28

ISTRUZIONE Pel salvamento degli affogati, annegati, dei ghiacciati, degl'impiccati, e strozzati, avvelenati, dei colpiti dal fulmine, e neonati apparentemente morti. = Nauk Za sahranu zadavljenih, utopljenih, sledenih, obiscenih, odussenih, otrovanih, udriveni od groma, i prem rodjeni koi davaju priliku da jessu mertvi. - Zadar : Dai Torchj di Antonio Luigi Battara Stampatore Governiale, 1816. - 24 str. ; 4o (32 cm)

Nasl. nad tekstem. - Tekst na tal. i na hrv. jeziku. - Tiskano dvostupačno. - Neuvezano. - ZKZD. - Pregledano, 20100223, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 5189

29

ISTRUZIONE per gli Speziali della Dalmazia, di Ragusa, e Cattaro : <Zara li 26. dicembre 1816.>. - Zara : Dai Torchj di Antonio Luigi Battara Stampatore Governiale, 1816. - 22 str. ; 8o (22 cm)

Nasl. nad tekstem. - Meki kartonirani uvez. - ZKZD. - Na unut. str. I. om. lista I. primjerka naljepnica: Donazione avv. Vladimiro Pappafava 1927. - ZKZD. - Pregledano, 20100225, oštećen uvez, mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.C 7550

30

ISTRUZIONE per il personale sanitario del circolo. - Zara : Da' Torchj di Antonio-Luigi Battara Stampatore Governiale, 1816. - 14 str. ; 8o (22 cm)

Meki kartonirani uvez. - ZKZD. - Na omotu rukopisna bilješka: Istruzione pei Protomedici si trova nella raccolta delle leggi dell' imp. Francesco I., 23. ottobre 806. - Pregledano, 20100217, istrošen uvez, mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.D 15762

31

ISTRUZIONE per le Deputazioni di sanita della Dalmazia. - Zara : Dai Torchj di Antonio Luigi Battara Stampatore Governiale, 1817. - 4 str. ; 8o (21 cm)

Om. nasl. - Papirnati uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100223, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 8035

32

ISTRUZIONE per le persone che non professano l'arte medica, contenente gli da darsi in casi di morte apparente e d'improvviso pericolo di vita : diramata col decreto luogotenenziale del 5 maggio 1858 n. 6674-867 = Naputak za osobe koje nisu

liekari, koi saderži pomoć koja se dati
ima u slučajevima prividne smerti i u
nagloj pogibeli života : razposlan sa
razpisom od 5 Svibnja 1858 Br. 6614-
867. - Zara : Tipografia del Governo,
1858. - 43 str. ; 19 cm

Usporedo tekst na tal. i na hrv. jeziku.
61(497.5-3 Dalmacija)"18"
614.88

Misc.D 1043

33

ISTRUZIONE per li medici, e
chirurgi di sanita della Dalmazia. -
Zara : Dai Torchj di Antonio Luigi
Battara Stampatore Governiale, 1817. -
8 str. ; 8o (22 cm)

Meki broširani uvez. - ZKZD. - Pregledano,
20050615, Mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.C 41601

34

ISTRUZIONE popolare sul colera e
sulle misure contro questa malattia /
compilata per incarico dell'i. r.
dell'interno. - Zara : Lito-Tipografia
Vitaliani, 1892. - 50 str. ; 18 cm

616.932(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.D 11160

35

ISTRUZIONE sul modo di
combattere la tubercolosi : decreto dell'
I. r. Ministro-presidente quale dirigente
il Ministero dell'Interno di data 14
luglio 1902 N.o 29949. - Zara :
Tipografia Vitaliani, 1902. - 22 str. ; 17
cm

Om. nasl.

616.24-002.5(497.5-3 Dalmacija)"190"

Misc.D 4118, Misc.D 5247

36

ISTRUZIONI pe' chirurghi
distrettuali: N.o 4854/533 : <Zara 13
marzo 1827.>. - <Zara : s. n.>, 1827.
(<Zara : s. n.>). - 12 str. ; 8o (19 cm)

Nasl. nad tekstom. - Podnasl. preuzet sa str.
12. - Meki kartonirani uvez. - ZKZD. -
Pregledano, 20100223, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc. D 11156

37

ISTRUZIONI per uso de' medici e
chirurgi incaricati di pubblico servizio
negli imperiali e reali Stati Austriaci
risguardanti le visite giudiziali dei
cadaveri. - Zara : dalla Stamperia
governiale, 1821. - 97 str. ; 8o (21 cm)

Meki kartonirani uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100222, očuvan uvez i knjižni blok, mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.D 1960

38

ISTRUZIONI per uso de' medici e chirurghi incaricati di pubblico servizio negli Imp. e reali stati austriaci risguardanti le visite giudiziali dei cadaveri. - Zara : dalla stamperia Governiale di Gio: Demarchi, 1827. - 96 str. ; m8o (19 cm)

Puni oblik imena tiskara: Giovanni Demarchi. - Meki kartonirani uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100301, uvez i knjižni blok dobro očuvani, hrbat oštećen, mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.D 786

39

KOTARSKA bolestnička pjeneznica (Zadar)

Statuto per la cassa distrettuale per ammalati in Zara. = Pravionik za kotarsku bolestničku pjeneznicu u Zadru.- Zara : Tipografia G. Woditzka, 1889. - 61 str. ; 20 cm

Om. nasl. - Tekst usporedo na tal. i na hrv. jeziku.
369.22:061.23>(497.5 Zadar)(060.13)

Misc.D 4011

40

KOTARSKA bolestnička pjeneznica (Zadar)

Statuto per la cassa distrettuale per ammalati in Zara. = Pravionik za kotarsku bolestničku pjeneznicu u Zadru. - Zara : Tip. S. Artale, 1901. - 61 str. ; 21 cm

Om. nasl. - Tekst usporedo na hrv. i na tal. jeziku.
369.22:061.23>(497.5 Zadar)(060.13)

Misc.D 1480, Misc.C 6639

41

KURZGEFASSTER Unterricht zur Hindanhaltung und Abwendung der Pest = Breve istruzione sul modo d'infrenare e di evitare la Peste = Kratak nauk za ustaviti Kuggu, i za sacuvatise od iste : ad N.um 10,906/1361. - Zara : dalla Stamperia Governiale, <18-->. - <4> str.; 2o (38 cm)

Nasl. nad tekstom. - Tekst usporedo na njem., tal. i na hrv. jeziku. - Got. i lat. - Tiskano trostupačno. - Neuvezano. - ZKZD. - Pregledano, 20100309, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 8351

42

KUZMANIĆ, Ante

Šestdeset učenjah iz primaljstva
za primalje : dilo s'jednim malim
Ričnikom likarskoga nazivlja i
narodnih ričih, uz prevod na jeziku
italijanskom i nimačkom, i sa 37 slikah
umetnutih radi bolje izjasnenja /
napisao Ante Kuzmanić. - U Zadru : Š.
Artale, 1875. - XVI, 302 str. : ilustr. ;
20 cm

Hrpt. stv. nasl. i nasl. na prelim. nasl. str.:
Primaljstvo za primalje. - Tumačenje poglavitih
ričih i nazivah u ovoj knjizi upotribljenih: str.
255-302.

618.2

15523/67-1-1, 22179/78-2-1

43

LALIĆ, Nikola

O važnosti primalje / napisao N.
Lalić. - U Zadru : Nagragjena tiskarnica
Petra Jankovića, 1903. - 16 str. ; 24 cm

Puni oblik imena autora: Nikola Lalić. -
Bibliografske bilješke uz tekst. - Na unut. str. 1.
om. lista 1. primjerka naljepnica: Donazione
avv. Vladimiro Pappafava 1927.

618.2

61(497.5-3 Dalmacija)"18/19"

Misc.C 7873

44

LALIĆ, Nikola

Prva pomoć u nuždi i opasnosti
dok liječnik dogje / izradio Nikola
Lalić. - U Zadru : Nagragjena tiskarnica
Petra Jankovića, 1904. - 33 str. ; 21 cm

Na nasl. str. pečat: K. k. Statthaltereii Bibliothek
Zara.

614.88(035)

Misc.D 6470

45

LANZA, Frano

Relazione nosografico-statistica
sull'epidemia colerosa che invase la
Dalmazia nell'anno 1836 : corredata di
osservazioni pratiche speciali e
generali ... / di Francesco Lanza. -
Trieste : co' tipi di M. Weis, <1838?>. -
79 str., <1> presavijeni list s tablom
(ilustr.) ; 8o (24 cm)

Jed. oblik imena autora: Frano Lanza. - 1.
primjerak papirnati uvez. - ZKZD. -
Kartonirani uvez. - ZKZD Misc.C 2969 D1. -
Na prelim. str. D1 primjerka rukopisna posveta
autora: Al signore Cesare Pellegrini. -
Pregledano, 20100218, istrošen uvez i knjižni
blok, mrlje od vlage ; ZKZD Misc.C 2969. -
Pregledano, 20100217, dobro očuvan uvez,
mrlje od vlage ; ZKZD Misc.C 2969 D1. -
Pregledano, 20100217, dobro očuvan uvez i
knjižni blok, mrlje od vlage ; ZKZD Misc.C
2969 D.

Misc.C 2969, 26401 R 528

46

LOVRIĆ, Ante

Del piretro insetticida : lettera di Antonio Lovrić. - Zara : Tip. Demarchi-Rougier, 1871. - 11 str. ; 22 cm

Om. nasl. - Tekst na tal. i na hrv. jeziku.

632.951

582.998.2

Misc.C 2772

47

LUČIĆ, Šime

Tesi che Simeone Lucich si propone di sostenere nella sua promozione al grado di dottore in medicina nell' I. R. Università di Padova nel Marzo 1865. - Padova : Tipografia di G. B. Randi, 1865. - 7 str. ; 23 cm

Izv. oblik imena autora: Šime Lučić. - Na unut. str. prednjeg om. lista naljepnica: Donazione avv. Vladimiro Pappafava 1927.

61-05 Lučić, Š.

Misc.C 7516

48

LUIGI di Pavia

Jzrecenje novoga ljeka koi lieci, i sahraniuje od kughe : sada objekovan s' blagosrechnim izhodjenjem u

bolno stanje svetoga Antona u Smirne : sabrano u oni grad, i dano na svietlost, od kneza Leopolda od Berchtold, vitez reda vojnickoga od svetoga Stipana u Toscanu : za biti milodarno razdjegljeno na koristi Narodaa, koi terguju s'Levantom i s'Barbariom. / <fratar Luigi od Pavie Man. Obsluz. Isprav. Parok od Bolno stanje Svetoga Ante u Smirne.>. - Priutjescten u Zadru : Iz stanokaa od Ante Luigia Battara Utjestenik Vladagnski, 1816. - 23 str. ; 8o (22 cm)

Na spor. nasl. str.: Descrizione del nuovo rimedio curativo e preservativo contro la peste. - Usporedo hrv. i tal. tekst. - Autor potpisan na kraju teksta. - Faks. pretisak izd.: U Kotor: Kod Frana Andreola Bnecanin Utiestnika Kragljevsckoga, 1799. - Prevezano u kartonske korice. - ZKZD. - Na unut. str. omota 1. primjerka naljepnica: Donazione avv. Vladimiro Pappafava 1927.

26521 R 938

49

LUXARDO, Emanuel

De pellagra / quaedam collegit, ordinavit, exposuit Emmanuel Luxardo medicinae doctor. - Mediolani : ex typis P. A. Molina, 1838. - 59 str. ; v8o (24 cm)

Kartonski uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100224, mrlje od vlage; oštećen uvez, potreban popravak uveza ; ZKZD.

Misc.C 8094

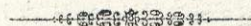
ŠESTDESET UČENJAH
IZ
PRIMALJSTVA
ZA PRIMALJE

NAPISAO
ANTE KUZMANIĆ

C. K. DOSLUŽNI PROFESOR PRIMALJSTVA

D I L O

s'jednim malim Ričnikom likarskoga nazivlja
i narodnih ričih, uz prevod na jeziku italijanskom i nimačkom,
i sa 37 slikah umetnutih radi boljeg izjasnenja.

U ZADRU
ŠPIRO ARTALE
Knjig. tisk. izd.

U ZAGREBU
kod
ALBRECHTA I FIEDLERA

U PANČEVU
kod
BRAĆE JOVANOVIĆA

1875.

50

LJUBIĆ, Šime

Običaji kod Morlakah u

Dalmacii / sakupio i izdao S. Ljubić. -
U Zadru : Slovoiskarnici Bratja
Battara, 1846. - 114 str. ; 18 cm

Om. nasl.: Narodni običaji kod Vlahah u
Dalmacii. - Pravo ime autora: Šime Ljubić. -
Prevezano, kartonski uvez. - ZKZD. -
Pregledano, 20100318, očuvano ; ZKZD.
39(497.5-3 Dalmacija)

Misc.D 2069

51

MANTEGAZZA, Paolo

Zdravstvo za puk / napisao Pava'
Mantegazza ; preradio Kažimir
Ljubić. - U Zadru : Tisk. Narodnoga
Lista, 1870. - 40 str. ; 19 cm

Stv. nasl. na predlistu: Kako da zdravo živeš /
uči Pavao Mantegazza ; poukuje Kažimir
Ljubić. U Zadru, Tiskom Nar. Lista, 1871. -
Jed. oblik imena autora: Pavao Mantegazza. -
Sadržaj: Zdravstvo kuće = L'igiene della casa ;
Zdravstvo kuhine = L'igiene della casa.
643/645:613.5>(035)

Misc.D 6342

52

MENIS, Guglielmo

Hygea de arte bene diuque vivendi
Liber primus / <in lucem edebat

Wilhelmus Menis>. - Jaderae : ex
Officina typographica Fratrum Battara,
1847. - 61 str. ; v8o (25 cm)

Jed. oblik imena autora: Guglielmo Menis. -
Papirnati uvez. - ZKZD. - Pregledano,
20100219, Dobro očuvano ; ZKZD Misc. C
2965. - Pregledano, 20100219, oštećen uvez ;
ZKZD Misc. C 2965 D.

Misc. C 2965

53

MENIS, Guglielmo

Il Mare Adriatico : descritto ed
illustrato con notizie topografiche, idro-
geologiche, fisiche, etnografiche e
storiche / raccolte ed ordinate da
Guglielmo Menis ... - Zara :
Fratelli Battara tipografi editori, 1848. -
319 str. ; 8o (21 cm)

Pravo ime autora: Wilhelm Menis. - Prevezan
kartonski uvez. - ZKZD. - Pregledano,
20100318, prevezano, knjižni blok dobro
očuvan, mrlje od vlage ; ZKZD.

1957/34-1-1

54

MOLIN, Rafael

Due lezioni accademiche / del
Raffaele Molin. - Padova : coi tipi di A.
Bianchi, 1852. - 45 str. ; 24 cm

Izv. oblik imena autora: Rafael Molin. - Na
prelim. str. i na nasl. str. pečat: Biblioteca

Comunale Paravia, Zara.
549:591>(042.3)

Misc.C 2963

55

NAPUTAK o kugi i zdrav'stv'ene
mjere za njezino prepriječenje i
utamanjenje : (Mnjenje c. k. Vrhovnog
Zdravstvenog Vijeća podneseno u
sjednici 8 Srpnja 1899). - Zadar :
Nagragj. tiskarna Vitaliani & sinovi,
1899. - 26 str. ; 18 cm

Bibliografija: str. 20.

616.981.45

61(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.D 5481

56

NAPUTAK o načinu kojim se je
pučanstvu vladati kad prieti ili bukne
kratelj = Istruzione sul modo di
contenersi della popolazione pel caso
diminaccia e sviluppo del colera. -
Zara : Premiata Tip. Vitaliani &
Janković, 1884. - 13 str. ; 24 cm

616.932(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.C 8782

57

NAPUTAK o odkuživanju
priljepčivih bolesti : sastavljen po
predlozima vrhovnog zdravstvenog
Vijeća a priopćen na opsluživanje
svijem pokrajinskim političkim
Vlastima sa odlukom 16 Kolovoza
1887 Br. 20.662 ex 1886 C. K.
Ministarstva Unutarnjih posala =
Istruzione sulla procedura di
disinfezione nelle malattie contagiose :
in base alle proposte del Consiglio
supremo di sanita, notificata per
l'osservanza alle autorità politiche
provinciali col dispaccio 16 Agosto
1887, N.ro 20.662 ex 1886 dell'i. r.
Ministero dell'interno. - Zara : Premiata
Tipo-Litografia Vitaliani, 1888. - 31
str. ; 24 cm

Om. nasl. - Tekst usporedo na hrv. i na tal.
jeziku.

614.4:616.9

61(497.5-3 Dalmacija)"188"

Misc.C 29318

58

NAPUTAK protiva Kratelju :
sastavljen po nalogu c. k. Ministarstva
unutrašnjih posala u Višnjem
Zdravstvenom Vieću potvrđen i
ministarskim odpisom 5 kolovoza 1886
Br. 14067 razaslan kao pravilo
zemaljskim političnim Oblastima. =
Istruzione contro il Colera : compilata

per incarico dell' i. r. Ministro
dell'interno dal Consiglio Sanitario
Supremo approvata e con dispaccio
ministeriale 5 agosto 1886 N. 14067
diramata per norma alle Autorita
politiche provinciali. - Zara : Premiata
Lito-Tipografia Ernesto Vitaliani,
1886. - 33 str. ; 22 cm

Tekst usporedno na hrv. i na tal. jeziku.
616.932(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.C 8840

59

NAPUTAK protiva Kratelju :
sastavljen po nalogu c. k. Ministarstva
unutrašnjih posala u Višnjem
zdravstvenom vieću potvrđen i
ministarskim odpisom 5 kolovoza 1886
Br. 14067 razaslan kao pravilo
zemaljskim političnim oblastima =
Istruzione contro il Colera : compilata
per incarico dell'i. r. Ministero
dell'interno dal Consiglio Sanitario
Supremo approvata e con dispaccio
ministeriale 5 agosto 1886 N. 14067
diramata per norma alle Autorita
politiche provinciali. - Zara : Premiata
tipografia di Pietro Janković, 1886. - 31
str. ; 22 cm

Om. nasl. - Tekst usporedno na hrv. i na tal.
jeziku.
616.932(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.C 9996

60

NAPUTAK za njegovanje zuba i
usta / sastavio é. k. dalmatinski
namjesništveni zdravstveni odsjek. - U
Zadru : Č. k. dalmatinsko pokrajinsko
školsko vijeće, 1903. (<Zadar> :
Nagrađena tiskarnica Vitalianija). - 37
str. ; 20 cm

616.314-083

Misc.D 3828

61

NAUK o potrebitih oprezih i
sredstvih kojimi se preprečuje kod
živine i kod ljudih, da se bjesnoća (bies,
steklina) nepojavi. = Istruzione sulle
cautele e sui mezzi necessari a
prevenire lo sviluppo della rabbia negli
animali e della idrofobia negli uomini. -
Zara : Premiata Tipografia Vitaliani e
Janković, 1887. - 23 str. ; 24 cm

Om. nasl. - Tekst usporedno na hrv. i na tal.
jeziku.
616.988.21

Misc.C 19744

62

NAUK za oxiviti zadusene,
utopljene, smerznute, obisene, ili

zadavljene, otrovane, udarene od strile i stopro rodjene sumnjvo mertv<e> = Istruzione pel salvamento degli affogati, annegati, ghiacciati, degli impiccati o strozzati, avvelenati, dei colpiti dal fulmine e neonati apparentemente morti. - U Zadru : kod Bratje Battara, 1836. - 39 str. : ilustr. ; 4o (30 cm)

Tekst na hrv. i na tal. jeziku. - Kartonirani uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100225, oštećen uvez, mrlje od vlage ; ZKZD.

Misc.B 1131

63

NAUKA kojom se pučanstvo uči što je bolest skrljevo, kako se širi i kako je moguće od nje se očuvati. = Istruzione con cui rendesi edotta la popolazione sull'essenza della malattia dello skrljevo, sul modo con cui si propaga e in quale guisa possa preservarsi dal contrarla. - Zara : Premiata Tipo-Litografia Vitaliani, 1888. - 7 str. ; 24 cm

Om. nasl. - Tekst usporedo na hrv. i na tal. jeziku.

616.972(035)

Misc.C 19745

64

NORMA per le ordinazioni mediche alla quale dovranno attenersi tutti i medici e tutti i farmacisti che prescrivono ed apparecchiano medicinali i quali star devono a carico dell' Erario oppure dei fondi ... sotto sorveglianza dello Stato. - <S. l. : s. n., 18-->. (<s. l. : s. n.>). - 8 str. ; 4o (28 cm)

Nasl. nad tekstom. - Pregledano, 20100224, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 1837

65

PELLEGRINI, Cezar

De nervi vagi atque intercostalis functionibus in oeconomia animalium vertebratorum ac praesertim in homine : dissertatio inauguralis habita in celeberrimo et perantiquo Archigymnasio Patavino a Caesare Pellegrini cum medicinae laurea decoratus fuit anno MDCCCXXII. - Patavii : ex officina Valentini Crescinii, 1823. - 27 str. ; 8o (22 cm)

Na sign. 19846 Misc.C 3495 dva primjerka. - Primjerak na sign. 37858-e uvezan s drugim djelima na sign. 37857-37865-e. - Papirnati uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100224, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.C 3495, 37858-e

66

PELLEGRINI, Kazimir

Dissertatio inauguralis de
bubonibus venereis : quam ad
medicinae lauream rite assequendam in
C.R. Archigymnasio Patavino publice
habuit Casimirus De Pellegrini ex
Jadera in Dalmatia. - Patavii : Ex typis
Valentini Crescinii, 1832. - 13 str. ; 8o
(22 cm)

Jed. oblik imena autora: Kazimir Pellegrini. -
Uvezano u kartonirani papir. - ZKZD. -
Pregledano, 20100224, potreban popravak

korica kod primjerka na sig. Misc.D 19114 D ;
ZKZD.

Misc.D 19114

67

PERIČIĆ, Božo

Ekinokokova bolest : prosto
razloženje o biću i načinu rasprostiranja
ove bolesti, osobitim osvrtanjem na
prilike u Dalmaciji : sa četiri slike i
jednim zemljovidom / sastavio B.
Peričić. - U Zadru : izdalo ć. k.
dalmatinsko Namjesništvo, 1906.
(<Zadar> : Nagragjena tiskarnica E.
Vitaliani). - 15 str., <1> višestruko
presavijen list (zemljop. crtež) : ilustr. ;
19 cm

Puni oblik imena autora: Božo Peričić. -
Zemljovid se nalazi u D primjerku. - Na unut.
str. 1. om. lista D primjerka naljepnica: Ex
libris dr. Roman Jelić zadarski liječnik 1994.
616.995.132

Misc.D 6154

68

PERIČIĆ, Božo

Medicinski rječnik njemačkoga i
hrvatskoga jezika / obradio B. Peričić. -
Zadar : Štamparija "Narodnoga Lista",
1906- . - sv. ; 22 cm

Stv. nasl. na spor. nasl. str.: Medizinisches
Woerterbuch der deutschen und kroatischen
Sprache. - Puni oblik imena autora: Božo
Peričić.

61(038)=112.2=163.42

22277/77-4-2/1-

1 : Njemačko-hrvatski dio. - 1906. -
VII, 130 str.

Str. <V>: Predgovor / B.<Božo>
P.<Peričić>. Na spor. nasl. str.:
Deutsch-kroatischer Theil. - Str.
[V]: Predgovor / B.[Božo]
P.[Peričić].

22277/77-4-2/1

69

PERIČIĆ, Božo

Pitanje o takozvanom "škrljevu" /
razložio B. Peričić. - Zadar : Pisac
izdavatelj, Brzotiskom "Narodnoga
lista", 1893. - 16 str. ; 19 cm

Puni oblik imena autora: Božo Peričić.
616.972(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.D 6176

70

PERIČIĆ, Božo

Slučajevi terciarne sifilide opažani
i liečeni god. 1893 i god.
1894. / od B. Peričića. - U Zagrebu :
Tisak Dioničke tiskare, 1895. - 20 str. ;
24 cm

Puno ime autora: Božo Peričić. - Na unut. str.
prednjeg om. lista naljepnica: Donazione avv.
Vladimiro Pappafava 1927.
616.972(497.5)"1893/1894"

Misc.C 7863

71

PINELLI, Nicolo

De ratione dignoscendae syphilidis
in infantibus qui excipiuntur hospitio
pio antequam nutricibus alendi
tradantur. Academica disceptatio /
habita in vetustissimo ac celeberrimo
Archigymnasio patavino a Nicolao

40

Pinelli Dalmata medico-chirurgica
laurea honestando. - Patavii : ex
officina Valentini Crescinii, 1824. - 16
str. ; 8o (22 cm)

Jed. oblik imena autora: Nicolo Pinelli. -
Kartonski uvez. - ZKZD. - Na unut. str.
prednjeg om. lista naljepnica: Donazione avv.
Vladimiro Pappafava 1927. - Pregledano,
20100211, oštećen knjižni blok, mrlje od
vlage ; ZKZD.

Misc.C 7442

72

PINELLI, Orazio

Guida igienica ai bagni di mare /
del Orazio Pinelli. - Venezia :
Tipografia dell'Ancora, 1880. - 73 str. ;
18 cm

615.839
613/614

Misc.D 1042

73

PISKAČEK, Ludwig

Compendio di ostetricia per le
allieve delle scuole di ostetricia e
repertorio per le levatrici / del
Lodovico Piskaček ; prima traduzione
italiana sulla terza edizione tedesca del
Nicolo Lallich. - Vienna : Wilhelm
Braumueller, 1906. - XXIV, 218 str. :
ilustr. (djelomice u bojama) ; 25 cm

Medizinisches Wörterbuch

der

DEUTSCHEN UND KROATISCHEN SPRACHE

von

Dr. B. Peričić

Primararzt des Landeskrankenhauses in Zara.

I. DEUTSCH-KROATISCHER THEIL.

ZARA.
Buchdruckerei des „Narodni List“
1906.

MEDICINSKI RJEČNIK

NJEMAČKOGA I HRVATSKOGA JEZIKA

obradio

Dr. B. Peričić

glavni liječnik zem. bolnice u Zadru.

I. NJEMAČKO-HRVATSKI DIO.

ZADAR.
Stamparija „Narodnoga Lista“
1906.

Peričić, Božo. Medicinski rječnik njemačkog i hrvatskog jezika. Zadar, 1906. (sign. 22277/77-4-2/1)

Izv. stv. nasl.: Lehrbuch der Schuelerinnen des Hebammenkurses und Nachschlagebuch fuer Hebammen. - Izv. oblik imena autora: Ludwig Piskaček. - Edizione autorizzata dall'Autore. - Kazala.
618.2(075.8)

18361/70-1-2

74

POKRAJINSKO zdravstveno vijeće
(Zadar)

Istruzione per gli assistenti degli ammalati di colera morbus : No 861/P.S.C. <Zara li 14 ottobre 1831> / Dall'i. r. Commissione provinciale di sanita. - Zara : Commissione provinciale di sanita, 1831. - 5 str. ; 40 (31 cm)

Nasl. nad tekstom. - Neuvezano. - ZKZD. - Pregledano, 20100223, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 8199

75

POKRAJINSKO zdravstveno vijeće
(Zadar)

Istruzione per le II. RR.
Commissioni locali di sanita, gli II. RR. Capitanati circolari e le altre autorita politiche rispetto al Colera morbus : ad N.um 415/P.S.C. <Zara li 25 settembre 1831.> / Dall'i.r. Commissione provinciale di sanita. - Zara :

Commissione provinciale di sanita,
1831. - 7 str. ; 4o (30 cm)

Nasl. nad tekstom. - Neuvezano. - ZKZD. - Pregledano, 20100223, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 8198

76

PUČKA pouka o koleri i o mjerama proti ovoj bolesti / sastavljeno po naredbi é. k. ministarstva unutarnjih posala. - Zadar : Nagr. Kamotiskarnica Vitaliani, 1892. - 40 str. ; 17 cm

616.932(497.5-3 Dalmacija)"18"

Misc.D 4606

77

QUADRETTI, Romano

La malaria : brevi nozioni ad uso delle scuole elementari = Malarija : kratke upute za upotrebu u pučkim školama / Romano Quadretti. - Zara : Tipografia S. Artale, <19-->. - 15 str. : ilustr. ; 23 cm

Tekst na tal. i na hrv. jeziku.

616.936(035)

Misc.C 19804

78

REGOLAMENTO per gli ospizj della Dalmazia : Notificazione dell'I.R. Governo della Dalmazia N. 16602/1886. concernente la provvisoria sistemazione degli ospizj <Zara 24 agosto 1827.>. - Zara : Governo della Dalmazia, 1827. - 80 str., <2> višestruko presavijena lista s tablama ; 8o (21 cm)

Kartonski uvez. - ZKZD. - Pregledano, 20100224, dobro očuvano ; ZKZD.

8567/34-2-2

79

RUDTORFFER, Franz Xaver von
Trattato sul miglioramento degli instrumenti, attrezzi, ed apparecchi accessori necessari pel ravvivamento degli asfitici : unitovi un breve trattato intorno alla procedura di salvezza da tenersi ne' frequentissimi casi di asfissie nelle persone adulte / di Francesco Saverio Nob. di Rudtorffer. - Traduzione italiana. - Zara : dalla Stamperia governiale, 1822. - 43 str. ; 8o (21 cm)

Izv. stv. nasl.: Abhandlung uber die Verbesserung der zur Wiederlegung der Scheintodten erforderlichen Instrumente, Geraethe und Nebenerfordernisse : nebst einer kurzen Uebersicht des Rettungsverfahrens bey dem Scheintode erwachsener Personen. - Papirnatu uvez. - ZKZD. - Pregledano,

20100226, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.D 1204

80

STRUEMPPELL, Adolf
Uputa u Klinično Pregledanje Bolestnika / sastavio A. Struempell ; preveo B. Peričić. - U Zadru : Brzotiskom "Narodnoga Lista", 1903. - 51 str. ; 21 cm

Izv. stv. nasl.: Kurzer Leitfaden fuer die klinische Krankenunter-suchungen. - Puni oblik imena autora: Adolf Struempell. - Puni oblik imena prevoditelja: Božo Peričić. 616-071

Misc.C 4044, Misc.D 6472, 59016-c

81

SUBOTA, Đuro
De hysteriasi. Dissertatio Inauguralis quam ad summos in medicina honores rite assequendos in celeberrimo ac vetustissimo Archigymnasio Patavino publici juris fecit Georgius Subotta Dalmata Jadertinus. - Patavii : Typis Cartallier, 1837. - 26, <2> str. ; 8o (20 cm)

Jed. oblik imena autora: Đuro Subota. - Puni oblik imena tiskara: Franciscus Cartallier. - Privezano uz: Ad clarissimum virum Michaellem Denisium Vindelicum Georgii Ferrich Ragusini epistola. Ragusii, 1824. - ZKZD. - Na kožnom hrptu: Miscellanea Dalm.

8. - Uvezano u kartonske korice s presvlačnim papirom i kožnim hrptom. - Na predlistu naljepnica: Donazione avv. Vladimiro

Pappafava 1927. - Pregledano, 20100216, dobro očuvan uvez, knjižni blok dobro očuvan ; ZKZD.

Misc.C 7212

82

TAXA medicamentorum in Pharmacopeae Austriacae. - Editio quarta contentorum. - Zara : Tipografia Fratelli Battara, 1836. - 55 str., <2> presavijena lista ; 80 (21 cm)

Sadrži i: Notificazione dell'I.R. Governo della Dalmazia. N. 14345/2311. Datum: Zara li 3 agosto 1836. Potpisano: Conte di Lilienberg governatore. - Na 1. presavijenom listu rukopisna tabla. - ZKZD. - Kartonirani uvez s kožnim hrptom i rubovima omota. - ZKZD. - Pregledano, 20100217, istrošen knjižni blok, mrlje od vlage ; ZKZD.

9041/42-3-1

83

TAXA medicamentorum in Pharmacopoeae Austriacae = Taxe der in der dritten Ausgabe der oesterreichischen Pharmacopoe enthaltenen Arzeneyen. - Editione tertia contentorum. - Jaderae : Ex Thipographia Guberniali, 1822. - 36

str. ; 4o (29 cm)

Tiskano dvostupačno. - Tekst usporedo na lat. i na njem. jeziku. - Sadrži i: Notificazione N.o 10,803/1,412. Datum: Zara li 15 ottobre 1822. Potpisano: Il Barone de Tomassich Governatore.

Misc.B 8114

84

TOMAŠIĆ, Franjo Ksaver
Avviso Per parte del Cesareo Regio Consiglio Centrale Sanitario di Governo sedente in Zara. Importanti oggetti della piu valida ... : Zara li 28. gennajo 1814. = Javljegne Od strane Cesarskoga Kraglievo Vichie Sriditelno od Saninad Vladiteglno stojechie u Zadar. Velike vide za nai jaciu ... : u Zadru na 28. jennara 1814. : N.o 5954 / Barone de Tomassich. - Zara : <s. n.>, 1814. (<s. l. : s. n.>). - <4> str. ; 4o (36 cm)

Nasl. nad tekstom. - Tekst na tal. i na hrv. jeziku. - Puni oblik imena autora: Franjo Ksaver Tomašić. - Tiskano dvostupačno. - Sadrži i: Avviso Per parte del Cesareo Regio Consiglio Centrale Sanitario di Governo sedente in Zara ... = Oznagnegne od strane Cesarskoga Kraglieva Vjehia ... - Neuvezano. - ZKZD. - Pregledano, 20100301, mrlje od vlage na primjerku Misc. B 7997 D ; ZKZD.

Misc.B 7997

85

TOMAŠIĆ, Franjo Ksaver

Avviso per parte dell'I. R.
Governo generale della Dalmazia. Al
provvidissimo oggetto di assicurare agli
abitanti della Dalmazia il godimento di
una perfetta salute --- No. 6,974/1,108.
<Zara li 18. maggio 1816.> = Javljegne
od straane C. K. Vladagne opchjeno
Dalmacije. Nai providnoi zamjeri
utemegliti nasseglienim Dalmacie
uxivagne podpuno zdravlje --- No.
6,974/1,108. <Zadar na 18. svibgna
1816.> / Barone de Tomassich. - Zadar
: Governo della Dalmazia = Vlada
Dalmacije, 1816. - 4 str. ; 4o (28 cm)

Tiskano dvostupačno. - Nasl. nad tekstem. -
Tekst na tal. i na hrv. jeziku. - Jed. oblik imena
autora: Franjo Ksaver Tomašić. - Dva
primjerka na sign. 149528 Misc.B 8028
nevezana. - ZKZD. - Pregledano, 20100225,
dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.B 6854, Misc.B 8028

86

TOMAŠIĆ, Franjo Ksaver

In Erwaegung, dasz die, im
Allerhoechsten Patente vom 21. May
1805. erwahnten Sanitaets
Uebertretungen, sich auf eine
beunruhigende Art vermehren ... =
Considerando che si sono in modo
pericoloso moltiplicate le trasgressioni
di Sanita contemplate dalla Sovrana
Patente 21. maggio 1805 ... =

Promisljauchi da jessu nacinom
poghibilnim uxmnoxena sagramsegna od
Zdravlja prigledana od Kraglieve
Patente 21. svibgna 1805 : N.o 15,018 /
<Tomassich>. - Zara = Zadar :
<Antonio Luigi Battara>, 1815. - <4>
str. ; 2o (41 cm)

Nasl. nad tekstem. - Tekst na njem., tal. i na
hrv. jeziku. - Jed. oblik imena autora: Franjo
Ksaver Tomašić. - Podatak o tiskaru preuzet iz:
Katalog knjiga i periodike zadarskih tiskara do
1817. godine ... / Naučna biblioteka (Zadar).
Zadar, 1988. - Tiskano trostupačno. -
Naknadno uvezano u kartonske korice. -
ZKZD. - Pregledano, 20100311, potrošen
knjižni blok, mrlje od vlage ; ZKZD.

30662 R 970

87

TOMAŠIĆ, Franjo Ksaver

Regolamento per le mediche, e
chirurgiche condotte nella Dalmazia :
notificazione N.o 24806/3513 / <de
Tomassich>. - Zara : Governo della
Dalmazia, 1828. - 8, <1> str. ; 8o (28
cm)

Datum na str. [4]: 23 dicembre 1828. - Izv.
oblik imena autora: Franjo Ksaver Tomašić. -
Autor potpisan na dnu str. [4]. - Meki
kartonirani uvez. - ZKZD. - Pregledano,
20100223, oštećen uvez ; ZKZD.

Misc.B 5188

88

TRIGARI, Valentin

Memoria sopra i primi casi di Cholera-morbus che si manifestarono in Zara nel MDCCCXXXIX : con una opinione sul cholera in generale dell'anno detto / <del Valentino Trigari>. - Spalato : Tip. M. V. Piperata e figlio, 1851. - 63 str. ; 21 cm

Podatak o odgovornosti naveden rukopisom na nasl. str. - Pravo ime autora: Valentin Trigari. - Na omotu Misc.C 2794 rukopisna bilješka: All'egregio Dottore Vincenzo Boschi, l'autore in segno di stima. - Na omotu Misc.D 1108 rukopisna bilješka: All'egregio Dr. Cezare Pellegrini, l'autore in segno di stima. 616.932(497.5 Zadar)"1849"

Misc.C 2794, Misc.D 1108

89

VILIČIĆ Budrović, Ante

Productorum humanae generationis abnormium quae in Museo pathologico i. r. Archigymnasii Patavini asservantur brevis descriptio ad summos medicinae honores assequendos / proposita ab Antonio Villicich Budrovich Dalmata e civitate veteri Pharensi. - Patavii : Typis Cartallier, 1835. - 34 str. ; 8o (22 cm)

Jed. oblik imena autora: Ante Viličić Budrović. - Puni oblik imena tiskara: Franciscus Cartallier. - Meki uvez. - ZKZD. - Na omotu rukopisna bilješka: Al Signor Definis

in segno di amicizia l'autore. - Pregledano, 20100223, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.D 17085

90

VIRCHOW, Rudolf

Sudsko-liečnička Razudba / po metodi i primjeru Rudolfa Virchowa ; preveo B. Peričić. - U Zadru : Brzotiskom "Narodnoga Lista", 1903. - 42 str. ; 20 cm

Puno ime prevoditelja: Božo Peričić. 616-091:340.62

Misc.D 1594, Misc.C 8000

91

ZOLA, Karlo

Concocta medicari, atque movere oportet, non cruda, neque in principio, modo non turgeant, raro autem turgent. Hanc Hippocratis sententiam in almo c. r. Patavino Archigymnasio publice explanare ac defendere sumsit Carolus Zola Jadrensis : ad medicinae doctoris insignia capessenda. - Patavii : typis Seminarii, 1818. - 18 str. ; v8o (23 cm)

Kartonirani uvez. - ZKZD. - Na unut. str. 1. om. lista: Donazione avv. Vladimiro Pappafava 1927. - Pregledano, 20100301, dobro očuvano ; ZKZD.

Misc.C 7549

KAZALO AUTORA

- Battara, Rudolf (1, 2, 3)
- Bettini, Ivan Krstitelj (4)
- Borzatti, Ivan (5)
- Boschi, Vicko (6)
- Collegio medico (Zara) (8)
- Dandolo, Vincenzo (12, 13, 14)
- Danilo, Frano (15)
- Definis, Jerolim (16)
- Domoljubna zadruga dalmatinska od gospoja na potporu ranjenim i bolesnim vojnicima (Zadar) (18, 19, 20, 21, 22)
- Frari, Antun Anđeo (23)
- Fumegallo, Toma (24)
- Gjivanović, Jakov (25)
- Kotarska bolestnička pjeneznica (Zadar) (39, 40)
- Kuzmanić, Ante (42)
- Lalić, Nikola (43, 44)
- Lanza, Frano (45)
- Lovrić, Ante (46)
- Lučić, Šime (47)
- Luigi di Pavia (48)
- Luxardo, Emanuel (49)
- Ljubić, Šime (50)
- Mantegazza, Paolo (51)
- Menis, Guglielmo (52, 53)
- Molin, Rafael (54)
- Pellegrini, Cezar (65)
- Pellegrini, Kazimir (66)
- Peričić, Božo (67, 68, 69, 70)
- Pinelli, Nicolo (71)
- Pinelli, Orazio (72)
- Piskaček, Ludwig (73)
- Pokrajinsko zdravstveno vijeće (Zadar) (74, 75)
- Quadretti, Romano (77)
- Rudtorffer, Franz Xaver von (79)

Struempell, Adolf (80)

Subota, Đuro (81)

Tomašić, Franjo Ksaver (84, 85,
86, 87)

Trigari, Valentin (88)

Viličić Budrović, Ante (89)

Virchow, Rudolf (90)

Zola, Karlo (91)

1806. Vincenzo Dandolo (generalni providur za Dalmaciju) donosi dekret o osnutku zadarskog Liceja. Iste godine u sklopu Liceja otvorena je Medicinsko-kirurška škola koja se smatra prvim medicinskim i farmaceutskim fakultetom na hrvatskom području

1820. Austro-ugarski car Franjo I. potpisao je odluku o osnivanju Primaljske škole u Zadru (s radom započela 1821.)

1847. U Zadru su kirurzi Cezar Pellegrini,

Jerolim Definis i Toma Fumegallo uz pomoć Ivana Bettinija (anesteziologa) obavili prvu operaciju u eterskoj narkozi, pet mjeseci nakon otkrića narkoze koju je William Thomas Green Morton demonstrirao u Bostonu

1868. Osnovano prvo Liječničko društvo u Dalmaciji (Utro-fizičko društvo)

1878. Osnovana prva organizacija Crvenog kriza pod nazivom Domoljubna potpomna zadruga Gospojinska u Dalmaciji

